

PLÁN DÍLČÍHO POVODÍ HORNÍ ODRY 2021–2027

NÁVRH – leden 2022

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODNÍ PROSTŘEDÍ

Textová část

Požizovatel:

Povodí Odry, státní podnik
Varenská 49, Ostrava 701 26

Ve spolupráci s:

Krajským úřadem Moravskoslezského kraje,
28.října 117, 702 18 Ostrava

Krajským úřadem Olomouckého kraje,
Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

a dotčenými ústředními správními úřady

Ministerstvem zemědělství
Ministerstvem životního prostředí
Ministerstvem zdravotnictví
Ministerstvem dopravy
Ministerstvem obrany
Ministerstvem pro místní rozvoj

Hlavní zpracovatel návrhu Plánu dílčího povodí Horní Odry:

AQUATIS a.s.,
Botanická 834/56, 602 00 Brno

OSNOVA

Osnova	3
IV. Cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí.....	4
IV.1. Stanovené cíle	4
IV.1.1. Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů.	4
IV.1.2. Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb.....	10
IV.1.3. Cíle pro zlepšování vodních poměrů a ochranu ekologické stability	14
IV.2. Návrh zvláštních a méně přísných cílů.....	16
IV.2.1. Prodloužení lhůt (dle čl. 4, odst. 4 RSV).....	19
IV.2.2. Méně přísné cíle (dle čl. 4, odst. 5 RSV)	23
IV.2.3. Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4, odst. 6 RSV).....	23
IV.2.4. Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4, odst. 7 RSV)	23
IV.3. Odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů	25
IV.3.1. Podrobnější odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů splnění dobrého chemického a ekologického stavu útvarů povrchových vod	25
IV.3.2. Podrobnější odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů splnění dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod.....	28

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODNÍ PROSTŘEDÍ

IV.

IV.1. Stanovené cíle

Environmentální cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů jsou obecně dvou typů. Jde o cíle rámcové a cíle konkrétní.

Rámcové cíle jsou cíle obecné, platné pro všechny vodní útvary a jsou definovány ustanovením § 23a vodního zákona, transpozicí požadavků Rámcové směrnice o vodách.

Konkrétní environmentální cíle mají za úkol stanovit lokální podmínky, jejichž splněním dosáhneme rámcových cílů (jsou zaměřeny na snížení konkrétního vlivu či k zajištění ochrany území apod.). Jde o seznam měřitelných či jiným způsobem definovaných a vyhodnotitelných cílů, jež jsou národně nebo i nadnárodně stanoveny. Těchto konkrétních cílů dosahujeme eliminací konkrétních vlivů, způsobených zejména lidskou činností a ovlivňujících stav útvarů povrchových a podzemních vod a chráněných oblastí. Pochopení a správná aplikace principu vliv-stav-dopad jsou nezbytné pro efektivní návrh opatření vedoucích ke splnění cílů. Konkrétní cíle pro jednotlivé vodní útvary či chráněné oblasti jsou stanoveny na základě hodnocení stavu a rámcových cílů. Při stanovení se postupuje podle priority cílů od nejvyšších, směrem k nižším. Pokud je nadřazený cíl splněn, volí se cíl s nižší prioritou. Pokud jsou navrženy dva cíle s různými limity, rozhoduje přísnější z nich bez ohledu na to, zda jde o cíl rámcový či konkrétní. Typickým příkladem je cíl pro chráněnou oblast či nadregionální cíl pro mezinárodní oblast povodí. Cílů stanovených pro jednotlivé územní jednotky bez zaměření na konkrétní vlivy se dosahuje aplikací opatření nejen v samotné územní jednotce, ale v celých povodích nad ní, a to i v případě, že výše položené územní jednotky mají své cíle splněny.

Základními podklady k vymezení rámcových a následně konkrétních environmentálních cílů jsou:

- 1) Čl. IV směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen: „Rámcová směrnice o vodách“),
- 2) zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- 3) vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů,
- 4) vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů,
- 5) vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, ve znění pozdějších předpisů,
- 6) vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů,
- 7) mezinárodní plány povodí a národní strategie v oblasti vodního hospodářství a ochrany životního prostředí.

IV.1.1. Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů

Konkrétní cíle mají být stanoveny v souladu s odst. 3, § 12 vyhlášky č. 24/2011 Sb., pro jednotlivé vodní útvary nebo typy vodních útvarů.

IV.1.1.1. Povrchové vody

Rámcovými cíli dle vodního zákona pro zlepšení stavu povrchových vod jsou:

- 1) Zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod,
- 2) zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů těchto vod (s výjimkou umělých a silně ovlivněných vodních útvarů) a dosažení jejich dobrého stavu,
- 3) zajištění ochrany a zlepšení stavu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů a dosažení jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu,
- 4) cílené snížení znečištění nebezpečnými látkami, nutriety a organickými látkami, tj. zastavení nebo postupné odstranění emisí těchto látek a zabránění jejich vnosu z plošných zdrojů.

V tabulkách IV.1.1a a IV.1.1c a dále v přílohových tabulkách jsou uvedeny souhrnné údaje o splněných a nesplněných cílech, stanovených pro třetí plánovací období, dle hodnocení stavu k roku 2018.

IV.1.1.1.1. Zamezení zhoršení stavu

Cílem je zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod. Cíle má být dosahováno prováděním potřebných opatření.

Vzhledem ke změnám metodik a limitů v hodnocení stavu útvarů povrchových vod nelze jednoznačně zhoršení stavu prokázat. Zároveň došlo také k částečnému posunu hranic u některých vodních útvarů. V prvním a částečně i druhém plánovacím období byly některé ukazatele (cíle) hodnoceny nepřímo, tj. bez prováděného monitoringu. Také je třeba vzít v úvahu klimatické podmínky v období hodnocení stavu pro třetí plánovací období (2016–2018). Jednalo se o velmi teplé a suché roky, což se projevilo také ve výsledcích hodnocení stavu VÚ. Častou příčinou nedosažení dobrého stavu bylo překročení limitů pro teplotu vody a nasycení kyslíkem (nasycení kyslíkem se při velmi nízkých průtocích spojených s vysokou teplotou významně snižuje). Vlastní porovnání s hodnocením stavu 2012 musí proběhnout na jednotných limitech, ve stejných profilech se stejným rozsahem sledovaných parametrů při stejných klimatických podmínkách. Předpokládá se, že stav se obecně nezhoršuje, což je zakotveno již v principu vydávání povolení k nakládání s vodami.

IV.1.1.1.2. Dosažení dobrého stavu/potenciálu

Cílem dosažení dobrého stavu je zajistit ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů povrchových vod (s výjimkou umělých a silně ovlivněných vodních útvarů) a dosáhnout jejich dobrého chemického a ekologického stavu. U všech umělých (AWB) a silně ovlivněných (HMWB) vodních útvarů je cílem zajištění ochrany a zlepšení jejich stavu a dosažení jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu.

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z hodnocení stavu útvarů povrchových vod. Tam, kde bylo při hodnocení stavu zjištěno, že není dobrý stav dosažen, byly stanoveny cíle, vedoucí k dosažení tohoto stavu, tj. limity dobrého stavu pro nesplněné ukazatele. Limity dobrého stavu vycházejí z metodik použitých k hodnocení stavu vodních útvarů. Cíle pro dosažení dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu u HMWB a AWB rovněž vycházejí z hodnocení stavu útvarů povrchových vod. Princip stanovení cílů je obdobný jako v případě přirozených vodních útvarů.

Níže uvedené souhrnné tabulky pro dílčí povodí Horní Odry uvádějí počty vodních útvarů, u kterých nebylo dosaženo dobrého stavu v tomto plánovacím období. Cíle dobrého stavu jsou stanoveny u ukazatelů, které byly na základě prognózy k roku 2021 vyhodnoceny jako nevyhovující.

Oproti II. plánovacímu cyklu došlo k významnému zhoršení vyhodnocení celkového stavu dílčího povodí Horní Odry. Tento stav je hlavně zapříčiněn změnou metodických postupů pro hodnocení ekologického stavu, zejména změny výběru hodnotících ukazatelů a jejich limitních hodnot. V případě chemického stavu zejména vlivem atmosférické depozice, kterou nelze ovlivnit implementací opatření ve vodním hospodářství.

Pro dosažení dobrého stavu jsou navrhována nápravná opatření v maximálním realizovatelném množství. Vzhledem k rozsahu a typu nevyhovujících ukazatelů a charakteru působících vlivů nelze realizovat opatření v rozsahu, který by zaručil dosažení dobrého stavu v celém řešeném území. Jedná se především o následující důvody:

- technickou neproveditelnost,
- potřebu úpravy legislativních požadavků,
- neúměrné náklady na realizaci,
- nepřipravenost opatření,
- nedostatečnou míru poznání.

Pro vodní útvary, u nichž lze předpokládat nedosažení dobrého stavu ke konci III. plánovacího cyklu jsou navrhovány zvláštní a méně přísné cíle, viz. kapitola IV.2.

IV.1.1.1.3. Snížení znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků nebezpečných prioritních látek

Tyto prioritní látky, jejichž snížení je předmětem sledovaného cíle, jsou specifikovány v příloze č. 6 k nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech. Vzhledem k tomu, že tyto podmínky nejsou plošně splněny, jsou tyto cíle ponechány v úrovni cílů pro dobrý stav nebo potenciál.

ČR je povinna učinit všechna potřebná opatření, aby do 31. 12. 2026 odstranila všechny emise prioritních nebezpečných látek, včetně Hg, do vody. Tato povinnost vyplývá z článku 4 odst. 1 písm. a) bod IV) RSV, který byl do českých právních předpisů implementován do § 23a odst. 1 písm. a) bod 4 vodního zákona

Tabulka IV.1.1a - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – chemický stav

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Řeka	102	1	101	0
Jezero	7	2	5	0

Tabulka IV.1.1b – Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím chemickém stavu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením									
Nevyhovující chemický stav (celkem 106 útvarů povrchových vod)									
Kategorie	Významné vlivy								
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Odběry vody	Fyzické změny	Příčné překážky	Hydrologické změny	Jiný	Neznámý	Žádný
Řeka	x	x					x	x	
Jezero							x		

Poznámka: Seznam významných vlivů je možné upravit na základě vyhodnocení.

Tabulka IV.1.1c - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – ekologický stav/potenciál

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
řeka přirozené	86	5	81	0
řeka HMWB	16	0	16	0
jezero HMWB	7	5	2	0
Celkem	109	10	99	0

Tabulka IV.1.1d – Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím ekologickém stavu/potenciálu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením									
Nevyhovující ekologický stav/potenciál (celkem 99 útvarů povrchových vod)									
Kategorie	Významné vlivy								
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Odběry vody	Fyzické změny	Příčné překážky	Hydrologické změny	Jiný	Neznámý	Žádný
řeka přirozené	x	x	x		x	x	x	x	
řeka HMWB	x	x	x		x		x	x	
jezero HMWB		x	x	x	x	x	x	x	

Poznámka: Seznam významných vlivů je možné upravit na základě vyhodnocení.

Přílohy:

Tabulka IV.1.1a - Vlivy, způsobující nedosažení dobrého stavu útvarů povrchových vod

[Mapa IV.1.1a - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – ekologický stav/potenciál](#)

[Mapa IV.1.1b - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – chemický stav](#)

IV.1.1.2. Podzemní vody

Environmentálními cíli pro zlepšení stavu podzemních vod jsou:

- 1) zamezení nebo omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a zamezení zhoršení stavu všech vodních útvarů těchto vod,
- 2) zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů podzemních vod a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním a dosažení dobrého stavu těchto vod,
- 3) odvrácení jakéhokoliv významného a trvajících vzestupného trendu koncentrace nebezpečných, zvláště nebezpečných látek a jiných závadných látek jako důsledku dopadů lidské činnosti, za účelem snížení znečištění podzemních vod.

Konkrétní cíle mají být stanoveny v souladu s odst. 3, § 12 vyhlášky č. 24/2011 Sb., pro jednotlivé vodní útvary nebo typy vodních útvarů.

IV.1.1.2.1. Zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek

Cílem je zamezení nebo omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod. Tento cíl je řešen formou sledování starých kontaminovaných míst (dříve starých ekologických zátěží - SEZ) a opatření, která na nich probíhají. Problematické látky, způsobující nedosažení dobrého chemického stavu, jsou uvedeny v tabulkové příloze IV.1.1c.

IV.1.1.2.2. Zamezení zhoršení stavu

Cílem je zamezení zhoršení stavu všech útvarů podzemních vod. Cíle má být dosahováno prováděním potřebných opatření.

IV.1.1.2.3. Dosažení dobrého stavu

Cílem je zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů podzemních vod a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním, a dosažení dobrého stavu těchto vod.

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z hodnocení stavu útvarů podzemních vod. Jedná se o snížení koncentrací nevyhovujících ukazatelů jakosti v podzemních vodách, dále amoniaku a dusičnanů v povrchových

vodách, nevyhovujících ukazatelů sledovaných v rámci starých kontaminovaných míst (SKM) a vyvážení stavu mezi odběry a doplňováním zásob podzemních vod v dotčených vodních útvech. Podrobný výčet jednotlivých cílů ve vodních útvech je uveden v tabulkové příloze IV.1.1c.

IV.1.1.2.4. Odvrácení významných vzestupných trendů

Cílem je odvrácení jakéhokoliv významného a trvajících vzestupného trendu koncentrace prioritních a nebezpečných prioritních látek a jiných závadných látek jako důsledku dopadů lidské činnosti. Významné vzestupné trendy byly zjištěny u útvarů podzemních vod, jejichž výčet je uveden v následující tabulce.

Tabulka IV.1.1e1 - Seznam VÚ a ukazatelů jakosti, u kterých je aplikován cíl – zvrácení stoupajícího trendu

ID VÚ	Název útvaru podzemních vod	Ukazatel jakosti, u kterého byl identifikován stoupající trend cíl – zvrácení trendu
15100	Kvartér Odry	arsen
22610	Ostravská pánev - ostravská část	amonné ionty, nikl, fosforečnany
22620	Ostravská pánev - karvinská část	chloridy

Tabulka IV.1.1e2 - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod

Počet útvarů podzemních vod	Environmentální cíle	
	Dosaženy	Nedosaženy
Chemický stav	8	6
Kvantitativní stav	13	1

Tabulka IV.1.1f - Přehled útvarů podzemních vod v nevyhovujícím stavu a významné vlivy

Počet útvarů podzemních vod s hodnocením		Významné vlivy (6 VÚ)			
Nevyhovující chemický stav	6	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Následky těžby	Neznámý
		x	x		
Nevyhovující kvantitativní stav	1	Odběry	Následky těžby	Ostatní	Neznámý
		x		x	

Přílohy:

Tabulka IV.1.1b - Environmentální cíle pro zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek do podzemních vod

Tabulka IV.1.1c - Vlivy, způsobující nedosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod

[Mapa IV.1.1c - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod – chemický stav](#)

[Mapa IV.1.1d - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod – kvantitativní stav](#)

IV.1.1.3. Chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Ve III. plánovacím období byly stanoveny cíle pro území vyhrazená pro dosažení standardů a dalších požadavků stanovených pro povrchové a podzemní vody určené pro lidskou spotřebu a cíle pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu a vytvoření podmínek pro zvyšování biodiverzity.

Cíle pro území vyhrazená pro odběr vody pro lidskou spotřebu vychází z požadavků stanovených vyhláškou 428/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, v aktuálním znění.

Cíle pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vodní prostředí se týkají vodních druhů živočichů a rostlin vyjmenovaných v Příloze II směrnice 92/43/EHS, které jsou vázány na vodní prostředí trvale nebo alespoň v části roku a kvalita vodního prostředí je jedním ze základních předpokladů jejich výskytu.

V případě, že je chráněné území nebo jeho část současně vymezeno jako některý z vodních útvarů podle vyhlášky 49/2011 Sb., posoudí se environmentální cíle vodního útvaru i chráněného území a na vodní útvar se uplatní vždy nejpřísnější z nich.

Pro další typy chráněných oblastí – zranitelné oblasti a koupací oblasti dosud nebyly environmentální cíle stanoveny, tudíž zůstávají v platnosti cíle z II. plánovacího období a tato aktualizace plánu dílčího povodí se jim dále nevěnuje.

IV.1.1.3.1. Stanovení cílů ochrany chráněné oblasti pro povrchové vody

Stanovení cílů pro území vyhrazená pro odběr vody pro lidskou spotřebu

V oblastech využívání vodních zdrojů pro zásobování pitnou vodou je rámcovým cílem dosažení požadavků na jakost vod odebíraných z vodních zdrojů pro účely úpravy na vodu pitnou.

U útvarů povrchových a podzemních vod sloužících k vodárenským účelům je nutné v první řadě usilovat o dosažení cílů dobrého chemického a ekologického stavu (povrchové vody), případně dobrého kvantitativního stavu (podzemní vody). Vodní útvary sloužící k tomuto účelu musí splňovat nejen požadavky Rámcové směrnice uvedené v článku 4 (včetně norem environmentální kvality stanovených na úrovni Společenství podle článku 16), nýbrž odebíraná surová voda musí v závislosti na použitém postupu při úpravě vody a v souladu s právem Společenství splňovat požadavky směrnice 98/83/ES o jakosti vody určené k lidské spotřebě, v platném znění.

Území vyhrazená pro odběry vody pro lidskou spotřebu byla hodnocena prostřednictvím sledování jakosti parametrů surové vody. Cílem při vyhodnocování vodních útvarů s odběrem vody je dosáhnout toho, aby měl vodní útvar vyhovující stav. Dle postupu „Metodiky pro hodnocení stavu chráněných území podzemní a povrchové vody vymezených podle čl. 7 Rámcové směrnice o vodě č. 2000/60/ES“, se pro vodní útvary určuje vyhovující stav, pokud je v útvaru minimálně 90 % odběrů vyhovujících. To znamená, že jakost surové vody odpovídá maximálně 75 % limitu kategorie A3 dle vyhlášky 428/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, v aktuálním znění.

Stanovení cílů ochrany stanovišť nebo druhů vázaných na vodní prostředí

Stanovení cílů ochrany chráněné oblasti pro povrchové vody vychází z certifikované metodiky „Metodika hodnocení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“ Rosendorf, Janovská 2020. Tato metodika je zaměřena na hodnocení stavu jednoho typu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů, a to evropsky významných lokalit (EVL) v rámci soustavy chráněných území NATURA 2000. Metodika stanovuje konkrétní cíle pro jednotlivé druhy, které v daných stanovištích mají vymezený předmět ochrany.

Specifické cíle byly stanoveny s ohledem na konkrétní druh ve třech kategoriích dle typu převládajícího biotopu:

- A) vody tekoucí,
- B) vody stojaté,
- C) vody specifické (rašelinistiště, prameniště, mokřady apod.).

Specifické cíle pro jednotlivé předměty ochrany mají různou úroveň spolehlivosti a vycházející z monitoringu těchto oblastí. Míra spolehlivosti byla stanovena na základě dostupného množství měření v daných chráněných lokalitách. V budoucnu se očekává zpřísnování těchto cílů, zejména tam, kde z důvodu absence dostatečného množství dat byla nastavena nízká úroveň spolehlivosti cílových hodnot.

Stanovení cílů a vyhodnocení stavu bylo provedeno také pro ramsarské mokřady (vymezené podle Ramsarské úmluvy o ochraně mokřadů mezinárodního významu), které v dílčím povodí Horní Odry jsou zastoupeny lokalitou Poodří (Odra mezi Jeseníkem nad Odrou a Ostravou).

Tabulka IV.1.1f - Environmentální cíle pro chráněné oblasti - povrchové vody

Chráněné oblasti	Celkem	Dosaženy	Nedosaženy
Území vyhrazená pro odběry pro lidskou spotřebu	72	63	9
Ptačí oblasti	2	0	2
Evropsky významné lokality	16	3	13
Maloplošná zvláště chráněná území	-	-	-
Ramsarské mokřady	1	0	1

IV.1.1.3.2. Stanovení cílů ochrany chráněné oblasti pro podzemní vody

Dle metodiky hodnocení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vodu, nejsou stanoveny cíle pro chráněné území pro podzemní vody. Stanovené cíle pro vybrané stanoviště a druhy jsou vázané na parametry povrchové vody. V rámci cílů pro ochranu chráněných oblastí pro podzemní vody jsou relevantní cíle pro ochranu území vyhrazených pro odběr vody pro lidskou spotřebu. Tyto cíle jsou popsány v kapitole IV.1.1.3.1.

Přílohy:

Tabulka IV.1.1d - Environmentální cíle ochrany chráněných oblastí pro povrchové vody

Environmentální cíle ochrany chráněných oblastí pro podzemní vody nejsou stanoveny, proto přílohová tabulka IV.1.1e není součástí tohoto plánu dílčího povodí (Tabulka IV.1.1e - Environmentální cíle ochrany chráněných oblastí pro podzemní vody)

IV.1.2. Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb

Rámcové cíle ve vodohospodářských službách byly převzaty z Národního plánu povodí Odry pro třetí plánovací období. Jsou obecné, platné pro všechny vodní útvary a byly definovány na základě ustanovení § 23a vodního zákona a požadavků Rámcové směrnice o vodách. Naplňování některých z nich spadá výhradně do působnosti Ministerstev zemědělství a životního prostředí (Cíle označené*).

Rámcovými cíli ve vodohospodářských službách jsou:

V okruhu rozvoje a obnovy vodohospodářské infrastruktury:

- Zvyšovat počet obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu v souladu s cíli Protokolu o vodě a zdraví a zajistit přístup k pitné vodě pro všechny, zejména podporovat, aby se na vodovod pro veřejnou potřebu mohli připojit i obyvatelé v okrajových místech měst a obcí a obyvatelé malých obcí.

- Podporovat zajištění kvalitních zdrojů pitné vody pro individuální zásobování domácností, pro které z technických nebo ekonomických důvodů není možné připojení na vodovod pro veřejnou potřebu.
- * Urychlit obnovu poruchových a zastaralých vodovodních sítí, a tím snížit jak ztráty pitné vody ve vodovodních sítích pod úroveň 5 000 l/km/den (dlouhodobě pak na úroveň nejvyspělejších států Evropské unie), tak i snížit počty havárií a související negativní důsledky, zejména na infrastrukturu měst.
- Zvyšovat počet obyvatel připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu tam, kde je to technicky a ekonomicky vhodné.
- * Zajistit rychlé dokončení investičních akcí pro splnění požadavků směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod tak, aby bylo odvráceno nebezpečí žaloby Evropského soudního dvora.
- * Zabezpečit potřebné finanční prostředky pro vodní hospodářství diverzifikací finančních zdrojů účinným uplatněním principu "uživatel platí" a "znečišťovatel platí" za nakládání s vodami a využívání vodních zdrojů.
- * Zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce, avšak pouze tam, kde je to technicky a ekonomicky vhodné. Tam, kde se prokáže nevýhodnost centrálního systému, bude podporován decentrální systém čištění odpadních vod.
- Srážkové vody budou v souladu s § 5 odst. 3 vodního zákona a dalšími právními předpisy řešeny dle TNV 75 9011 a ČSN 75 9010.

V okruhu zlepšování kvality a zabezpečení vodohospodářských služeb:

- Vytvářet podmínky pro povolená nakládání s vodami k umožnění spolehlivého poskytování vodohospodářských služeb, aby voda používaná pro úpravu na vodu pitnou splňovala požadavky na její jakost v souladu s vyhláškou č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Zajištění podmínek pro plavbu při zachování dobrého ekologického stavu nebo potenciálu útvarů povrchových vod. Pokud není ekologický stav či potenciál dosažen z důvodu zajištění plavebních podmínek, pak je nutné průběžně snižovat tento dopad a vést postupně ke zlepšení pomocí vhodných kompenzačních opatření v celé délce plavební cesty a plánované prohrádky provádět šetrně s ohledem na zachování vhodných biologických podmínek (těžení přímo z lodí, a nikoliv pomocí ponorných bagrů).
- Zabezpečit vysokou míru spolehlivosti provozu vodních děl pro poskytování vodohospodářských služeb včetně zajištění jejich bezpečnosti, jde zejména o přehradu, jezy a další vodní díla, která jsou v trvalém provozu 30 až 100 i více let a budou ve střednědobém a dlouhodobém výhledu vyžadovat zásadní rekonstrukce (k těmto rekonstrukcím přistupovat šetrně s ohledem na požadavky ochrany přírody a krajiny).
- V souvislosti s klimatickou změnou pravidelně vyhodnocovat na základě nových monitorovaných dat míru zabezpečení vodních zdrojů a snažit se zajistit její udržitelnost.
- Podporovat propojování vodovodů do vodárenských soustav s kapacitními a kvalitními vodními zdroji.
- * Omezit případy nedodržování limitních hodnot jakosti pitné vody (vyjádřené jako % nedodržování limitních hodnot):
 - u vodovodů nad 5000 obyvatel – do 0,1 % u ukazatelů s nejvyšší mezní hodnotou (NMH) a do 1,0 % u ukazatelů s mezní hodnotou (MH),

- u vodovodů do 5000 obyvatel – do 1,0 % u ukazatelů s NMH, do 3,0 % u ukazatelů s MH.
- Zdokonalovat systémy zabezpečení vodohospodářských služeb za mimořádných a krizových situací.
- * Vytvářet efektivní regulační nástroje veřejné správy, se záměrem dosáhnout korektních vztahů mezi poskytovateli a odběrateli vodohospodářských služeb.
- Snižovat množství srážkových vod odváděných jednotnou i oddílnou dešťovou kanalizací.
- Snižovat množství odváděných balastních vod, resp. podzemních vod infiltrujících do stokových systémů, odváděných jednotnou, oddílnou splaškovou i dešťovou kanalizací minimálně do úrovně ekonomicky odůvodnitelných finančních nákladů.

V okruhu uplatňování principu návratnosti nákladů vodohospodářských služeb:

- * Zabezpečit potřebné finanční prostředky pro vodní hospodářství diverzifikací finančních zdrojů účinným uplatněním principu "uživatel platí" a "znečišťovatel platí" za nakládání s vodami a využívání vodních zdrojů a za ochranu před povodněmi a suchem.
- * Vytvářet podmínky pro zajištění udržitelnosti investic obnovou podle racionálních plánů financování obnovy za podmínek sociálně přijatelné ceny pro vodné a ceny pro stočné a zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce za předpokladu, že bude prokázána výhodnost centrálního systému zásobování pitnou vodou či odvádění a čištění odpadních vod.

V okruhu plánování v oblasti vod a koncepce rozvoje vodovodů a kanalizací:

- Dále rozvíjet obsah a integraci informací v databázích Informačního systému veřejné správy rozběhnutím II. fáze projektu Informačního systému VODA České republiky.
- Zabezpečovat informační systém na úseku vodovodů a kanalizací pro podporu výkonu veřejné správy v souladu se zákonem č. 274/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací IS VaK – modul PR VaK – Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR) a Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů (PRVKÚK).
- Zajištění průběžných aktualizací uvedených koncepcí společně se vzájemným přenosem databází a dokumentů.
- Dále vydávat stanoviska k jednotlivým navrhovaným aktualizacím uvedených koncepcí včetně stanovisek k řešením centrálních nebo decentrálních systémů odkanalizování a čištění odpadních vod.
- Zavést evidenci dešťových oddělovačů na stokových sítích.

IV.1.2.1. Ochrana a užívání vodních zdrojů s ohledem na očekávané dopady klimatické změny

S nadcházející klimatickou změnou je třeba vytvořit sadu adaptačních opatření vedoucí k předcházení a zmenšení negativních dopadů změn klimatu. Opatření jsou založena buď na zmenšování požadavků (na vodní zdroje, zábor půdy apod.) nebo zmenšování vlivů na vodní zdroje a omezování vlivů na odtokové poměry v říční síti (kompenzace nedostatku vodních zdrojů, protipovodňová opatření).

V rámci dílčího povodí Horní Odry se mohou uvažovat níže uvedená adaptační opatření:

- opatření v krajině zaměřená na přístupy organizační (podpora plošné rozmanitosti v rámci komplexních pozemkových úprav, podpora zalesnění včetně postupné změny druhové skladby a podpora zatravnění, omezení plodin, pod nimiž se vytváří nepropustná kůra, např. kukuřice), agrotechnické (osevní postupy podporující infiltraci) a biotechnické (průlehy, zasakovací pásy apod.),
- opatření na tocích a v nivě zaměřená na revitalizaci toků (úpravy řečišť zpomalující odtok vody a zlepšující komunikaci s povrchovou zvodní), uvolnění nivy pro rozlivy,
- opatření v urbanizovaných územích zaměřená na zvýšení infiltrace dešťové vody (retenční a vsakovací objekty), jímání a využívání srážkových vod,
- obnova stávajících či zřízení nových vodních nádrží,
- hospodaření s vodními zdroji, aktualizace podkladů, výběr reprezentativního období, vygenerování syntetických řad, stanovení nových nadlepšovací účinků nádrží a řídicích čar pro hospodaření s vodou na nádržích (převody vody mezi povodími a vodárenskými soustavami, zhodnocení kapacit vodních zdrojů),
- zmenšení spotřeby vody (minimalizace ztrát ve vodárenských soustavách, racionalizace stanovení minimálních průtoků, stanovení priorit pro kritické situace nedostatku vody),
- dokonalejší čištění odpadních vod.

Obecný rámec výše uvedených opatření by měla poskytovat připravovaná novela zákona o vodách s doplněnou částí o „Suchu“.

Na území, které pokrývá Vodohospodářská soustava povodí Odry, je zásobování obyvatelstva pitnou vodou v současnosti zajištěno s mírou zabezpečení 99,7 % a zásobování průmyslu provozní vodou se zabezpečení 99,5 %. Pro nejbližší budoucnost (rok 2027) bude možno tyto hodnoty i nadále udržet dosavadními zdroji, které jsou v dílčím povodí Horní Odry pro tuto míru zabezpečení vybudovány s aktualizovaným Manipulačním řádem Vodohospodářské soustavy povodí Odry.

Vzhledem ke geologickým podmínkám na území dílčího povodí Horní Odry a k využívání podzemních vod pouze v omezené míře (cca 11 % z celkového množství odebírané vody) se v současné době má za to, že případné výpadky v odběrech podzemních vod z důvodu klimatické změny bude možno nahradit odběrem vody povrchové.

IV.1.2.2. Stanovení požadované míry zabezpečení vodních zdrojů

Míra zabezpečení udává požadovanou pravděpodobnost bezporuchové dodávky vody. Lze ji vyjádřit buď pouhým počtem výskytu poruch, nebo jejich trváním (dny, měsíce) anebo podle dodaného/nedodaného objemu.

Norma ČSN 75 2405 VH řešení vodních nádrží obsahuje kategorizaci odběrů podle významnosti a k nim doporučené hodnoty zabezpečení.

Tyto hodnoty byly převzaty jako cíle:

Třída A > 99,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30 %)

- vodovody pro více než 150 tisíc obyvatel,
- tepelné elektrárny nad 500 MW a jaderné elektrárny.

Třída B > 98,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30 %)

- vodovody pro 50 – 150 tisíc obyvatel,
- tepelné elektrárny nad 500 MW,
- průmysl celostátního významu,
- minimální zůstatkový průtok ve vodním toku pod nádrží a v určených profilech vodního toku.

Třída C > 97,5 %

- vodovody do 50 tisíc obyvatel,

- průmysl krajského významu,
- živočišná výroba mimo ryby a drůbež.

Třída D > 95 %

- vodní elektrárny (dohodnutý průtok),
- místní průmysl,
- závlahy,
- chov ryb,
- lesnictví,
- rekreace.

IV.1.3. Cíle pro zlepšování vodních poměrů a ochranu ekologické stability

V dílčím povodí Horní Odry byly stanoveny následující rámcové cíle:

- a) zajistit ochranu vodních poměrů v krajině i v urbanizovaných územích,
- b) obnovovat přirozený vodní režim a zlepšovat přirozené retenční schopnosti krajiny,
- c) zajistit ochranu chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu,
- d) zajistit ochranu morfologie přirozených koryt vodních toků a ochranu všech typů mokřadů podle Ramsarské úmluvy,
- e) zlepšovat hydromorfologické ukazatele v korytech vodních toků a v údolních nivách,
- f) zlepšovat kvalitu a stabilitu vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- g) udržet a systematicky zvyšovat biologickou rozmanitost původních druhů, zachovat či zlepšit migrační propustnost vodních toků pro vodní a na vodu vázané živočichy,
- h) obnovovat a vytvářet přírodní a přírodě blízké biotopy (revitalizace), podporovat přirozené ekologické procesy (samovolné renaturace),
- i) zajistit uplatňování a dodržování standardů zemědělského hospodaření týkající se ochrany životního prostředí (cross compliance),
- j) zajistit ochranu a obnovu trvalých porostů na březích vodních toků a rybníků v souladu s § 49 vodního zákona.

Konkrétní cíle jsou zaměřit se na problematické lokality (oblasti s urychleným odtokem, nadměrnou erozí, technicky upravené toky, nerozčleněná rozsáhlá zemědělská území bez pastvin a lesů, zatrubněné toky a meliorace) a v nich hledat plošná ucelená řešení.

V oblasti plánování

- zajistit podklady o ekologické stabilitě území – Krajské úřady, odbory životního prostředí na městských úřadech (podklady ÚSES všech stupňů),
- pořádit pasport toků vhodných k revitalizaci (dokončit hydromorfologické mapování v celé ČR), stanovit prioritní oblasti s ohledem na aktuální podmínky – erozní ohrožení ploch, významně narušený hydrologický režim území, nízká ekologická hodnota území apod.,
- zajistit podklady o hydrologii řešeného území včetně vyhodnocení retenční schopnosti krajiny (stav niv, pramenných oblastí, stav koryt z hlediska rychlosti proudění vody, rozlivu apod.), vzniklé podklady předat do ÚAP (vazba na územní plánování),

- stanovit environmentální cíle s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu, popř. zvýšit spolehlivost environmentálních cílů uvedených v metodice Rosendorf a kol. 2020),
- zajistit dosažení environmentálních cílů stanovených s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu (v návaznosti na metodiku Rosendorf a kol. 2020, zejm. pro druhy, u nichž environmentální cíle vykazují vysokou míru spolehlivosti nebo pro druhy vyžadující zvýšenou pozornost).

V oblasti úpravy toků

- úpravy koryt ve smyslu renaturačního účinku – zřízení meandračního pásu odkupem pozemků, zvlnění trajektorie v rámci možností daného toku, zdrsnění koryta (snížení energie toku vody, úkryty pro živočichy, podpora mělkých koryt s možností rozlivu do zatravněné nivy – větší možnost výsadby dřevin v okolí toků),
- podpora retenční schopnosti navazujících ploch – niva, údolnice, prameniště (zatravnění, zřízení tůní, mokřadů, výsadba vhodných dřevin),
- zajistit řízené zaplavení nivy nebo její části, kde je to přípustné (přirozené nivy, zatravněné lokality apod.).

IV.2. Návrh zvláštních a méně přísných cílů

Pro vodní útvary, které nedosáhly dobrého stavu či potenciálu, musí být v plánech povodí stanoveny zvláštní cíle ochrany vod, tzv. výjimky z dosažení cílů ochrany vod. V souladu s § 23a odst. 4 vodního zákona mohou být určeny zvláštní cíle ochrany vod, které spočívají v prodloužení lhůty pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. prosince 2015, viz § 23a odst. 2 vodního zákona) za účelem postupného dosahování cílů, nebo ve stanovení méně přísných cílů ochrany vod. Zvláštní cíle ochrany vod lze podle § 23a odst. 10 vodního zákona určit pouze, pokud nedojde k trvalému vyloučení nebo ústupkům při dosahování cílů ochrany vod jako složky životního prostředí v jiných vodních útvarech ležících v téže oblasti povodí a jejich použití je v souladu s cíli ochrany životního prostředí. Pokud dojde ke zhoršení stavu vodního útvaru v důsledku okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány (jedná se např. o extrémní povodně, déletrvající suchá období či havárie), může být aplikována výjimka podle § 26 odst. 5 vodního zákona označená jako dočasné zhoršení stavu vodních útvarů. Dále podle § 23a odst. 7 vodního zákona dobrého stavu podzemních vod, dobrého ekologického stavu, dobrého ekologického potenciálu nebo předcházení zhoršování stavu útvaru povrchové nebo podzemní vody nemusí být dosaženo v důsledku nových změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody nebo změn hladin útvarů podzemních vod. Ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý může dojít v důsledku nových trvalých lidských činností.

Při stanovení zvláštních cílů ochrany vod pro útvary podzemních vod se v souladu s § 15 odst. 1 vyhlášky o plánování zvažuje vliv stavu útvaru podzemních vod na rozvoj společnosti, povrchové vody a související suchozemské ekosystémy, na regulaci vodních zdrojů, povodňovou ochranu a odvodnění území.

Prodloužení lhůt (dle čl. 4, odst. 4 RSV)

Lhůta pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. 12. 2015, dle čl. 4, odst. 4 RSV) může být v souladu s § 23a odst. 5 vodního zákona prodloužena pouze tehdy, pokud se neprojeví další zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru, při splnění těchto podmínek:

- a) není-li včasné dosažení cílů ochrany vod možné z nejméně jednoho dále uvedeného důvodu:
 1. míra požadovaného zlepšení může být z důvodů technické proveditelnosti dosažena pouze postupnými kroky, které přesahují tímto zákonem stanovené lhůty,
 2. dosažení požadovaného zlepšení v rámci tímto zákonem stanovené lhůty by bylo neúměrně nákladné,
 3. přírodní podmínky nedovolují včasné zlepšení stavu daného vodního útvaru v rámci tímto zákonem stanovené lhůty,
- b) prodloužení lhůty a důvody jejího prodloužení budou jmenovitě uvedeny a vysvětleny v plánu povodí a
- c) prodloužení lhůty bude omezeno na období maximálně dvou následujících aktualizací plánů povodí, s výjimkou případů, kdy přírodní podmínky jsou takové, že stanovené cíle ochrany vod nemohou být v těchto obdobích dosaženy.

Méně přísné cíle (dle čl. 4, odst. 5 RSV)

Méně přísné cíle ochrany vod (dle čl. 4, odst. 5 RSV) pro vybrané vodní útvary mohou být v souladu s § 23a odst. 6 vodního zákona stanoveny pouze tehdy, pokud jsou tyto vodní útvary ovlivněny lidskou činností do míry určené v souladu s § 25 odst. 1 písm. a) bodem 2 vodního zákona, nebo pokud jsou jejich přírodní podmínky takové, že by dosažení těchto cílů bylo neproveditelné nebo neúměrně nákladné, a pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) potřeby životního prostředí a sociálně ekonomické potřeby zajišťované takovou lidskou činností nemohou být dosaženy jinými prostředky, které by z hlediska životního prostředí byly významně lepší a nevyžadovaly by neúměrné náklady,
- b) pro povrchové vody bude dosaženo nejlepšího možného ekologického a chemického stavu při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- c) pro podzemní vody bude dosaženo nejmenší možné změny oproti dobrému stavu podzemní vody při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- d) nedojde k dalšímu zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru a

- e) stanovení méně přísných cílů ochrany vod a příslušné důvody budou jmenovitě uvedeny v plánu povodí a tyto cíle budou každých šest let přezkoumány.

Zároveň ve chvíli stanovení méně přísných cílů by mělo být jasné, že nemožnost dosažení environmentálních cílů je trvalého charakteru.

Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4, odst. 6 RSV)

Dle § 26 odst. 5 vodního zákona dočasné zhoršení stavu vodních útvarů není porušením požadavků tohoto zákona, pokud je výsledkem okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány, zejména extrémních povodní a déletrvajících suchých období, nebo důsledkem okolností způsobených haváriemi, které nebylo možné rozumně předvídat, a budou-li splněny všechny následující podmínky:

- a) přijmou se všechna vhodná opatření s cílem předejít dalšímu zhoršování stavu a neustoupit od dosažení cílů ochrany vod podle § 23a odst. 1 vodního zákona u ostatních vodních útvarů neovlivněných uvedenými mimořádnými okolnostmi,
- b) podmínky, za kterých mohou být okolnosti označeny za mimořádné nebo rozumně nepředvídatelné, jsou uvedeny, včetně zavedení příslušných ukazatelů, v plánu povodí,
- c) opatření, která mají být přijata za takovýchto mimořádných okolností, jsou zahrnuta do programů opatření a neoslábí obnovu jakosti daného vodního útvaru po skončení mimořádných okolností,
- d) důsledky mimořádných nebo rozumně nepředvídatelných okolností se každoročně přezkoumají a s ohledem na důvody stanovené v § 23a odst. 5 a 6 vodního zákona se přijmou všechna proveditelná opatření s cílem obnovit v co možná nejkratším čase ve vodním útvaru stav, který byl před mimořádnou událostí,
- e) souhrn důsledků mimořádných okolností a opatření, která byla nebo mají být přijata v souladu s písmeny a) a d), se uvede v nejbližší aktualizaci plánu povodí.

Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4, odst. 7 RSV)

Podle § 23a odst. 8 vodního zákona je zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchové nebo dobrého stavu útvaru podzemní vody podle odstavce 7 možné pouze na základě výjimky, kterou udělí vodoprávní úřad na základě žádosti při současném splnění těchto podmínek:

- a) jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů na stav vodního útvaru,
- b) důvody těchto změn nebo úprav vyplývají z nadřazeného veřejného zájmu, nebo pokud jsou přínosy pro životní prostředí a společnost při dosahování cílů podle odstavce 1 převáženy přínosy nových změn pro lidské zdraví, udržení ochrany obyvatel nebo udržitelný rozvoj a
- c) prospěšné cíle, které z těchto změn nebo úprav vodního útvaru vyplývají, nelze z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady dosáhnout jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší.

Bez udělení výjimky nelze záměr vedoucí ke zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchových nebo podzemních vod povolit ani provést. Důvody pro udělení výjimky musí být uvedeny a vysvětleny v platném plánu povodí nebo v jeho nejbližší aktualizaci.

Uplatnění výjimek a jejich zdůvodnění pro útvary povrchových a podzemních vod ve III. plánovacím období

Výběr a uplatnění výjimek včetně jejich zdůvodnění probíhá na národní úrovni odděleně od zpracování Plánů dílčích povodí. Stěžejní pro určení zvláštních cílů je odhad stavu k roku 2021 a 2027, který je zpracován rovněž centrálně na základě programu opatření, který je vybrán taktéž na národní úrovni podle dostupnosti finančních zdrojů a efektivnosti opatření. Teprve samotný zásobník navržených opatření vzniká na dílčích úrovních a jedná

se převážně o kombinaci již existujících a připravovaných projektů a opatření cíleně navržených Plány dílčích povodí na základě stanovených cílů a jim odpovídajících vlivů. Tento krok probíhá v návaznosti na průtuh opatření s útvary a cíli, kdy jsou chybějící opatření doplněna. Ve třetím plánovacím období byla snaha tento proces optimalizovat v několika směrech:

- 1) Úprava metodiky významnosti vlivů, která by pomohla nasměrovat opatření na nejvýznamnější vlivy, které způsobují nedosažení cílů.
- 2) Návrh opatření s prioritním řešením útvárů s cíli při současném přihlednutí k násobku překročení limitu pro dobrý stav.
- 3) Opatření jsou v co největší míře navržena jako listy opatření typu A pro konkrétní vliv s konkrétním efektem a náklady.
- 4) Návrhem změn v legislativě a koncepci státní správy formou listů opatření typu C, které by významně podpořily dosahování cílů.

Oproti předchozím plánovacím obdobím jsou opatření mnohem lépe zacílena. Velké mezery jsou kolem opatření na zlepšení biologických složek, kde hraje zcela jistě svou významnou roli dobrá kvalita vody, ale které jsou rovněž velmi úzce spřaženy s pozmeněnou hydromorfologií. Opatření pro zlepšení hydromorfologie jsou komplikovaná především výběrem vhodného návrhu opatření se zacílením na jednotlivé biologické složky, kdy se výsledný efekt opatření může projevit za delší časový úsek a obtížně se predikuje. Realizace opatření je obtížná z majetkoprávních důvodů a také díky jednotlivým existujícím užíváním, která nejsou vždy jednoduše nahraditelná. Řešení bodových zdrojů znečištění je ve světle komplikovanosti hydromorfologických opatření relativně jednoduché, přesto i tam zůstávají některé mezery.

Povrchové vody

Ve druhém plánovacím období byly pro povrchové vody uplatňovány převážně výjimky prodloužení lhůt kvůli technické proveditelnosti a v nižší míře méně přísné cíle z důvodu technické neproveditelnosti.

Stejně jako v minulých plánovacích obdobích je v tomto plánu povodí uplatňována výjimka prodloužení lhůt. Její odůvodnění a podrobnější popis jsou uvedené v kapitole IV.2.1. Méně přísné cíle nejsou uplatňovány s vysvětlením uvedeným v kapitole IV.2.2.

Podzemní vody

Ve druhém plánovacím období byly obdobně jako pro povrchové vody uplatňovány pro podzemní vody jen výjimky prodloužení lhůt kvůli technické proveditelnosti a přírodním podmínkám a méně přísné cíle z důvodu technické neproveditelnosti. Prodloužení lhůt kvůli technické proveditelnosti bylo uplatňováno pro ty ukazatele a vlivy, pro které byla navržena již ve druhém plánovacím období dostatečná opatření, kdy se dalo předpokládat, že po jejich realizaci dojde k dosažení dobrého stavu do konce roku 2027. Pro hluboké hydrogeologické struktury (a opět již navržena dostatečná opatření) bylo použito odůvodnění přírodních podmínek i v případě, že se předpokládalo, že realizovaná opatření se na dobrém stavu projeví až po roce 2027.

Pokud však nebyla navržena dostatečná opatření, byly ve druhém plánovacím období ve vyšší míře aplikovány výjimky méně přísné cíle – a to s vědomím, že nemožnost dosažení environmentálních cílů není trvalého charakteru, ale že ve třetím plánovacím období budou tyto typy výjimek revidovány.

V souladu s dikcí RSV tedy je ve třetím plánovacím období významně omezeno uplatňování výjimek méně přísných cílů (neboť dosud není jasné, že nemožnost dosažení environmentálních cílů je trvalého charakteru) a většinou byla použita výjimka prodloužení lhůt. Výjimka méně přísných cílů byla uplatněna pouze v případě, že už dnes je zřejmé, že nemožnost dosažení cílů ochrany vod je trvalá.

Přílohy:

Tabulka IV.2a - Výjimky z dosažení dobrého ekologického stavu/potenciálu podle složky kvality

Tabulka IV.2b - Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod podle ukazatele

Tabulka IV.2c - Výjimky z dosažení dobrého kvantitativního stavu útvaru podzemních vod

Tabulka IV.2d - Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvaru podzemních vod

IV.2.1. Prodloužení lhůt (dle čl. 4, odst. 4 RSV)

Povrchové vody

Po provedení odhadu stavu k roku 2027 se ukázalo, že je nutné přes veškerou snahu ve většině vodních útvarů navrhnout výjimky. Požadavky na dosažení cílů jsou mnohdy vyšší než navržená opatření, respektive jejich předpokládané efekty. Přestože set opatření navržený v Plánu dílčího povodí je navržen v maximální možné míře, zásadní jsou opatření legislativního rázu. Návrh opatření tedy nelze považovat za natolik komplexní, aby bylo možné aplikovat výjimku méně přísné cíle. Systém naráží například u živin na velmi mírně legislativně nastavené limity BAT, které jsou jednoznačně stanoveny a jež se dají přirovnat podprůměrným hodnotám běžně užívaných technologií. Na většině čistíren jsou tak paradoxně BAT splněny, a přesto nejsou cíle ani zdaleka dosaženy. Jakékoliv navrhování opatření za hranicemi současných BAT je tedy v tuto chvíli velmi obtížně obhajitelné. Mimo relativně dobře sledovatelné bodové zdroje se sledovaným vypouštěním zůstávají prozatím nekvantifikované podíly vlivů odlehčovacích komor. Novelou vodního zákona z roku 2018 byl sice učiněn významný krok, k úplné eliminaci vlivu odlehčovacích komor je ale ještě dlouhá cesta. Vliv chovu ryb je dalším potenciálně významným vlivem. Jeho kvantifikace ale prozatím není možná. Právě tak je obtížná i kvantifikace efektu opatření. Potřeby opatření legislativního rázu jsou z výše popsaných důvodů důležité, jejich návrh a realizace ale musí vyhovět širším veřejným zájmům ekologickým, ekonomickým i majetkoprávním.

Pro většinu útvarů v nevyhovujícím stavu, respektive u nedosažených cílů či složek a na ně navázaných vlivů, byla použita výjimka prodloužení lhůt z důvodu technické proveditelnosti. Jedinou výjimku tvoří vodní útvary s nedosaženými cíli kvůli starým kontaminovaným místům, kde byla použita kombinace odůvodnění technické proveditelnosti a neúměrných nákladů. Jedná se o opatření, jejichž náklady se většinou pohybují ve stovkách milionů (v některých případech až miliard) korun a zároveň jsou technicky náročná a dlouhodobá. Jejich efekt nebylo při posouzení dopadu možné predikovat, neboť nebyl k dispozici strategický plán, který by spolehlivě určoval připravenost jednotlivých sanací a předpokládané období jejich realizace, natož pak odhad budoucích nákladů a způsob jejich financování.

Odůvodnění technické proveditelnosti bylo aplikováno, jelikož:

- V současné době není zřejmé, zda maximální set opatření, který bylo možné navrhnout, povede k dosažení všech cílů.
- U látek obsažených na evropském seznamu všudypřítomných látek, u kterých se obecně předpokládá nejvýznamnější podíl vlivu atmosférické depozice, lze očekávat pozvolné zlepšování vlivem postupného zlepšování kvality ovzduší. Kvantifikace tohoto efektu ale není věrohodně proveditelná a zlepšující efekt předpokládáme v delším časovém horizontu.
- Realizace některých konkrétních opatření zejména na malých komunálních bodových i difuzních zdrojích je v současné době nákladově neúnosná, při promítnutí nákladů do cen stočného může vést k významnému znevýhodnění venkovských sídel, což je v přímém rozporu se snahou zabránit dalšímu vysídlování venkova do velkých aglomerací.
- Pro opatření na zlepšení hydromorfologického stavu nelze v současné době uspokojivě kvantifikovat efekt na biologické složky hodnocení stavu.
- Realizace opatření na zlepšení hydromorfologického stavu je v mnoha případech závislá na souhlasu soukromých vlastníků pozemků a individuálních právech uživatelů vod. Prozatím jen malá část navrhovaných opatření dosáhne úspěšné realizace.
- V některých případech nejsou doposud ani známy vlivy způsobující nedosažení cílů, nicméně zde se má za to, že ve většině těchto případů se jedná o ukazatele, které mají nadlimitní hodnoty spíše kvůli lokálním

přírodním podmínkám a nesledují žádné vlivy. Příkladem mohou být nevyhovující ukazatele teplota, nasycení kyslíkem nebo reakce vody v pramenných útvarech bez významných vlivů a často i vyhovujících v jiných ukazatelích běžně indikujících například komunální znečištění.

Tabulka IV.2.1a-1 - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod do roku 2027 – chemický stav

Dílčí povodí	Typ ÚPV	Kategorie ÚPV	Počet ÚPV celkem	ÚPV, u kterých je využito prodloužení lhůt		Odůvodnění prodloužení lhůt					
						Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
				Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]
HOD	řeka	přirozený	86	85	99,3	85	99,3	0	0,0	0	0
HOD	řeka	silně ovlivněný	16	16	100,0	16	100,0	0	0,0	0	0
HOD	jezero	silně ovlivněný	7	5	74,7	5	74,7	0	0,0	0	0

Tabulka IV.2.1a-2 - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod po roce 2027 – chemický stav

Dílčí povodí	Typ ÚPV	Kategorie ÚPV	Počet ÚPV celkem	ÚPV, u kterých je využito prodloužení lhůt		Odůvodnění prodloužení lhůt					
						Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
				Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]
HOD	řeka	přirozený	86	85	99,3	85	99,3	0	0,0	0	0
HOD	řeka	silně ovlivněný	16	16	100,0	16	100,0	0	0,0	0	0
HOD	jezero	silně ovlivněný	7	5	74,7	5	74,7	0	0,0	0	0

Tabulka IV.2.1b-1 - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod do roku 2027 – ekologický stav/potenciál

Dílčí povodí	Typ ÚPV	Kategorie ÚPV	Počet ÚPV celkem	ÚPV, u kterých je využito prodloužení lhůt		Odůvodnění prodloužení lhůt					
						Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
				Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]
HOD	řeka	přirozený	86	79	91,9	79	91,9	0	0,0	0	0
HOD	řeka	silně ovlivněný	16	16	100,0	16	100,0	0	0,0	0	0
HOD	jezero	silně ovlivněný	7	2	16,4	2	16,4	0	0,0	0	0

Tabulka IV.2.1b-2 - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod po roce 2027 – ekologický stav/potenciál

Dílčí povodí	Typ ÚPV	Kategorie ÚPV	Počet ÚPV celkem	ÚPV, u kterých je využito prodloužení lhůt		Odůvodnění prodloužení lhůt					
						Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
				Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]	Počet	Podíl na celkové délce/ploše VÚ [%]
HOD	řeka	přirozený	86	63	76,5	63	76,5	0	0,0	0	0
HOD	řeka	silně ovlivněný	16	15	96,9	15	96,9	0	0,0	0	0
HOD	jezero	silně ovlivněný	7	2	16,4	2	16,4	0	0,0	0	0

Podzemní vody

Pro většinu útvarů v nevyhovujícím stavu byla použita výjimka prodloužení lhůt. Zdůvodnění přírodními podmínkami bylo u podzemních vod (stejně jako ve druhém plánovacím období) uplatněno na hluboké hydrogeologické struktury, kde je běžné, že se realizovaná opatření projeví se značným časovým zpožděním (tj. po roce 2027). Nicméně prodloužení lhůt bylo potřeba aplikovat i pro další útvary, kde se hluboké struktury nevyskytují (nebo nejsou z hlediska podzemních vod významné). V takovýchto případech bylo nutné využít další zdůvodnění - technickou proveditelnost a neúměrné finanční náklady.

Vzhledem k charakteru antropogenních vlivů na chemický stav útvarů podzemních vod bylo použito také odůvodnění neúměrných nákladů pro sanaci starých kontaminovaných míst. Jedná se o opatření, jejichž náklady se většinou pohybují ve stovkách milionů (v některých případech až miliard) korun a zároveň jsou technicky náročná a dlouhodobá. Rychlá sanace tedy není většinou technicky proveditelná a náklady na ni jsou extrémně vysoké – obzvláště při počtu cca 200 starých kontaminovaných míst v ČR, u kterých je opatření nutné. Navíc se dá předpokládat, že časem bude pro některá z nich nutné použít méně přísné cíle. Proto pro ně bylo použito jak zdůvodnění technické proveditelnosti, tak i neúměrných nákladů.

Odůvodnění technické proveditelnosti pro prodloužení lhůt pro chemický stav bylo použito i pro další případy:

- Nedosažení dobrého chemického stavu v kvartérních útvarech podzemních vod – pro tyto útvary platí, že kromě negativního ovlivnění souvisejících útvarů povrchových vod může docházet i k opačnému ovlivnění – při vyšších stavech povrchových vod nebo při čerpání podzemních vod v těchto útvarech může docházet k vnikům znečištěných povrchových vod do vod podzemních. V takových případech je opatření obtížnější, neboť kromě zdrojů znečištění přímo v útvaru může přicházet znečištění i z ploch povodí, které za jiných okolností podzemní vody přímo neovlivňuje.
- V některých případech je znečištění pouze lokálního charakteru (např. znečištění amonnými ionty nebo sírany) a stávající opatření ho dosud nepodchytila.
- Pro většinu plošných zdrojů platí, že ačkoliv část opatření by měla mít efekt již v roce 2027, dá se očekávat, že pro některé vlivy a útvary budou potřeba delší doba a případně i ještě další opatření. U zemědělského znečištění jsou to hlavně pesticidy – každým rokem se objevují nové problematické aktivní látky, a ačkoliv pro většinu zakázaných či omezených pesticidů již došlo díky opatřením ke snížení jejich koncentrací ve vodách, opatření na nové používané aktivní látky se teprve připravují.
- Dalším faktorem u plošného znečištění je skutečnost, že vzhledem k dlouhodobému suchu a zvýšeným teplotám jednak nebyl spotřebován všechny dusík rostlinami a teprve v roce 2020 začalo promývání půdy přes srážky – dá se tedy předpokládat, že efekt opatření se může projevit až později, až budou všechny znečišťující látky z půdy vymyty, do té doby se ale pravděpodobně budou projevovat zvýšené koncentrace polutantů ve vodách.

- V některých případech je obtížné určit konkrétní antropogenní vliv – pak není možné správně zacílit opatření (např. při zvýšených koncentracích polyaromatických uhlovodíků, kde je sice pravděpodobně známa cesta – atmosférická depozice – ale není zřejmý příslušný mechanismus vnosu a příslušný zdroj).

Pro kvantitativní stav se předpokládá, že prodloužení lhůt bude postačující do roku 2027. Důvody prodloužení lhůt jsou zařazeny do technické proveditelnosti – jednak proto, že se ještě budou zpřesňovat údaje o přírodních zdrojích podzemních vod (dosud je jejich věrohodnost většinou pouze střední) a dále v úpravách možností omezování povolování odběrů jednak v suchých obdobích a dále v podmínkách klimatické změny.

Pro výjimky z chemického stavu platí, že pro všechny útvary podzemních vod, které dosáhnou dobrého stavu pro některé ukazatele a vlivy do roku 2027, je zároveň uplatněna výjimka prodloužení lhůt po roce 2027 kvůli ostatním ukazatelům a vlivům. Pokud je tedy uvedena výjimka do roku 2027, platí pro tyto útvary, že je zde uplatněna zároveň výjimka prodloužení lhůt po roce 2027. Výjimky prodloužení lhůt pro kvantitativní stav se všechny vztahují do roku 2027, tj. žádný útvar podzemních vod nemá uplatněnu výjimku prodloužení lhůt po roce 2027.

Tabulka IV.2.1c-1 – Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod do roku 2027 – chemický stav

Dílčí povodí	Počet ÚPZV celkem	ÚPZV, u kterých je využito prodloužení lhůt do 2027		Odůvodnění prodloužení lhůt					
				Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
		Počet	Podíl na celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]
HOD	14	2	8	2	8	0	0	1	4

Tabulka IV.2.1c-2 – Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod po roce 2027 – chemický stav

Dílčí povodí	Počet ÚPZV celkem	ÚPZV, u kterých je využito prodloužení lhůt po 2027		Odůvodnění prodloužení lhůt					
				Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
		Počet	Podíl na celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]
HOD	14	6	20	6	20	5	16	1	4

Tabulka IV.2.1d – Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod do roku 2027 – kvantitativní stav

Dílčí povodí	Počet ÚPZV celkem	ÚPZV, u kterých je využito prodloužení lhůt do 2027		Odůvodnění prodloužení lhůt					
				Technická proveditelnost		Neúměrnost nákladů		Přírodní podmínky	
		Počet	Podíl na celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]	Počet	Podíl z celkové plochy VÚ [%]
HOD	14	1	22	1	22	0	0	0	0

IV.2.2. Méně přísné cíle (dle čl. 4, odst. 5 RSV)

Povrchové vody

Výjimka méně přísných cílů není ve třetím plánovacím období pro povrchové vody uplatněna. Její uplatnění s odůvodněním technické neproveditelnosti se předpokládá v budoucnu, a to ve vodních útvech s vlivem, který nelze snížit účinným a přiměřeně nákladným opatřením tak, aby bylo dosaženo cílů dobrého stavu. Stěžejní jsou v tomto směru vzájemné podíly vlivů, způsobující nedosažení cílů a k tomuto na druhé straně nadlimitní množství, které se má eliminovat. K některým vlivům v současnosti ještě stále chybí informace, jak s nimi pracovat, jak je vyčíslit, jakým opatřením je lze eliminovat na potřebnou míru, a zda to je vůbec reálné (emise z atmosférické depozice, z dopravy aj.). Nemalé množství uplatnění tohoto druhu výjimky budou nejspíše tvořit i majetkoprávně neprůchodné návrhy opatření za účelem zlepšení hydromorfologie a na ní navázaných nevyhovujících biologických složek.

Podzemní vody

Výjimka méně přísné cíle nebyla v Dílčím povodí Horní Odry pro podzemní vody uplatněna.

IV.2.3. Dočasně zhoršení stavu (dle čl. 4, odst. 6 RSV)

Pro třetí plánovací období by uplatňování výjimky dočasně zhoršení stavu bylo možné vzhledem k faktu, že cca od roku 2014 se vyskytovalo dlouhodobé sucho. Na druhou stranu se musí jednat výhradně o situace, kdy důsledkem dlouhodobého sucha došlo průkazně ke zhoršení stavu, což se povinně dokládá dlouhodobě sledovanými ukazateli (průtoky, stavy hladin, či vydatnosti pramenů), vztahujícími se ke konkrétním vodním útvarům. Z dostupných podkladů jednotlivých dílčích povodí nebylo možné jednoznačně určit, ve kterých vodních útvech došlo ke zhoršení stavu pro jednotlivé ukazatele hodnocení kvůli dlouhotrvajícímu suchu. Chybí informace o tom, kde ke skutečnému zhoršení došlo – to musí vycházet z porovnání koncentrací za období 2010–2012 a 2013–2018 se stejnými limity a na totožných monitorovacích profilech (nejde použít hodnocení stavu, kde se často liší metodiky, limity a občas i sledované profily). Rovněž chybí dlouhodobě sledované ukazatele, které by sucho prokázaly. Vzhledem k celkové složitosti procesu, respektive nutných podkladů, nedošlo k žádné aplikaci této výjimky 4(6).

IV.2.4. Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4, odst. 7 RSV)

Vodoprávní úřad při vydávání povolení (§ 8, § 14 a § 15), souhlasu (§ 17) a závazného stanoviska (§ 104 odst. 9) chrání zájmy podle vodního zákona, kterými jsou mimo jiné i cíle ochrany vod stanovené v § 23a a v plánech povodí. Vodoprávní úřad tedy posuzuje i možnost zhoršení stavu záměrem dotčeného vodního útvaru. MZe vydalo v roce 2016 „Metodický pokyn sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství k posouzení možnosti vlivu záměru na stav dotčeného vodního útvaru při vydávání povolení, souhlasů a závazných stanovisek vodoprávních úřadů (§ 23a vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů)“. Účelem tohoto pokynu je vyložit příslušná ustanovení vodního zákona a metodicky vést vodoprávní úřady a správce povodí.

V roce 2018 byl vydán další metodický pokyn „Metodický pokyn sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a sekce technické ochrany životního prostředí Ministerstva životního prostředí k posouzení možnosti vlivu záměru na stav dotčených vodních útvarů (primární posouzení) (§ 23a vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů)“. Tento metodický pokyn navazuje na výše uvedený metodický pokyn z roku 2016 a upravuje procesní postup při posuzování možnosti vlivu záměru na stav vodního útvaru, obsahuje také grafické znázornění základního scénáře. Účelem tohoto metodického pokynu je sjednocení a popis postupu při provádění primárního posouzení vlivu záměru na stav vodního útvaru, jehož cílem je určit, zda navrhovaný záměr může vést ke zhoršení stavu/potenciálu vodních útvarů nebo znemožnění dosažení dobrého stavu/potenciálu vodních útvarů.

Vodoprávní úřad zatím neudělil výjimku dle § 23a odst. 7 vodního zákona u žádného navrhovaného záměru. Rozhodnutí vodoprávních úřadů je možné procházet v Centrálním registru vodoprávní evidence (<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/aplikace/centralni-registr-vodopravni-evidence.html>). Ve třetím plánovacím

období byl sestaven seznam plánovaných infrastrukturních projektů, které mohou mít potenciálně vliv na stav/potenciál vodních útvarů a u kterých by tedy mohlo dojít k udělení výjimky dle § 23a odst. 7 vodního zákona. Seznam těchto projektů, u nichž se předpokládá realizace či posun v jejich přípravě v období platnosti plánů povodí, je uveden v tabulce IV.2.4c.

Vláda ČR uložila svým usnesením č. 968 ze dne 5. 10. 2020 ke studii proveditelnosti vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe ministru dopravy mj. zahájit přípravu Oderské větve v úseku Ostrava-Svinov – státní hranice ČR/Polsko jako první části propojení Odra-Dunaj a zadat zpracování dokumentu vyhodnocení vlivů na životní prostředí. V průběhu třetího plánovacího období má být zahájen proces EIA a podána žádost o územní rozhodnutí. Posouzení ve smyslu čl. 4 odst. 7 RSV bude provedeno v rámci povolovacího procesu.

Tabulky IV.2.4a (zdůvodnění nedosažení dobrého stavu/potenciálu v důsledku nových změn fyzikálních poměrů) a IV.2.4b (seznam infrastrukturních projektů, které byly posouzeny ve smyslu článku 4.7 RSV) nejsou součástí Plánu dílčího povodí Horní Odry.

Tabulka IV.2.4c – Seznam infrastrukturních projektů, které mohou mít potenciálně vliv na stav VÚ ve smyslu čl. 4.7 RSV

Název projektu	Investor	Dotčený útvar povrchových vod	Dotčený útvar podzemních vod
Splavnění Odry do Ostravy	Ředitelství vodních cest	HOD_0430	
		HOD_0680	15100
		HOD_0690	15500
		HOD_0700	22610
		HOD_0720	66111
		HOD_0870	

IV.3. Odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů

Na základě hodnocení stavu k roku 2018 (kapitola III), identifikaci významných vlivů, které způsobují nedosažení stanovených cílů (tabulka IV.1.1a), byla v kapitole VI navržena různá opatření. Z těchto opatření byla formou bodového hodnocení vybrána ta nejefektivnější opatření, u nichž byl dále hodnocen jejich souhrnný dopad na stav vodních útvarů v roce 2027.

Hodnocení dopadu opatření neboli odhad stavu k roku 2027 je též nazýváno jako zhodnocení dosažení cílů stanovených na začátku třetího plánovacího cyklu (2021).

Pro odhad stavu povrchových vod po aplikaci vybraných opatření byly využity tyto principy:

- Opatření typu „A“ mají znám látkový odnos před a předpokládaný látkový odnos po realizaci opatření, jež je vztažen k příslušnému vodnímu útvaru.
- Opatření typu „B“ jsou obecného charakteru a jejich účinek (stejný princip jako u „A“) je znám pouze u malého množství z nich na základě vypracovaných studií.
- Dopad opatření typu „C“ byl u některých cílů proveden celoplošně (viz dále), jinde slouží opatření na listech typu C jako podmínka realizace konkrétních opatření nejčastěji typu A.
- Vzhledem k největšímu počtu opatření na bodových zdrojích znečištění je jejich efekt posouzen součtově směrem po proudu vodního toku.
- Zlepšení některých cílů bylo uvažováno na základě jejich nízkého indexu překročení.
- Zlepšení se předpokládá u cílů, kde nebyl identifikován vliv, nebo se má za to, že se jedná o přirozené pozadí.

Odhad stavu k roku 2027 je zatížen řadou nejistot, na jejichž systematickém snižování je potřeba pracovat v tomto plánovacím období. Souhrnně se dá konstatovat, že jak výsledky hodnocení stavu, tak i cíle jsou dány podrobností a rozsahem monitoringu v jednotlivých dílčích povodích. U pesticidů, polyaromatických uhlovodíků a obsahu látek v rybách platí, že tam, kde se sledují, jsou většinou i překročeny, tudíž každý nový profil či sledovaný ukazatel v tomto směru znamená vysokou pravděpodobnost formálního zhoršení stavu, byť způsobenou jen tím, že se začalo v daném profilu monitorovat. Jelikož jsou razantní rozdíly mezi rozsahy sledovaných ukazatelů v dílčích povodích, měla by být provedena jejich celková revize ve smyslu ověření vazby sledovaný ukazatel = identifikovaný významný vliv. Tam, kde ukazatele nesledují vlivy, by nadále neměly být pravidelně hodnoceny z hlediska hodnocení stavu. Tam, kde vlivy existují a nejsou sledovány, je nutné monitoring o příslušné ukazatele doplnit. U útvarů, které nemají svůj vlastní reprezentativní profil (tabulka s přehledem reprezentativních profilů je uvedena v kapitole III), stav byl u nich buď odvozen, nebo je klasifikován jako neznámý, je nutné tento profil zřídít, pokud v něm byly identifikovány významné vlivy a je zde riziko nedosažení dobrého stavu.

IV.3.1. Podrobnější odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů splnění dobrého chemického a ekologického stavu útvarů povrchových vod

Před vlastním popisem typů odůvodnění a jejich aplikace na konkrétní výjimky je vhodné popsat princip odhadu stavu k roku 2021 a k roku 2027. Ten je prováděn v kombinaci dopadu opatření, ukazatele a vlivu, který je s ukazatelem identifikován.

U vybraných ukazatelů, kde známe látkový odnos před a po realizaci opatření (typicky opatření na bodových a difúzních zdrojích znečištění) byly dopady opatření nasčítány nejprve na VÚ a následně směrem dolů po proudu vodního toku. Přitom byla uvažována redukce efektu shora podle typu ukazatele jakosti od 10 % do 50 %. V místě nádrží byl dopad opatření anulován. Celkové dopady se pak porovnávaly s vypočteným nadlimitním látkovým odtokem pro dobrý nebo velmi dobrý stav příslušného vodního útvaru. Tímto způsobem byly posouzeny:

- Biochemická spotřeba kyslíku 5denní (BSK-5),
- dusík amoniakální (N-NH₄),
- dusík dusičnanový (N-NO₃),

- fosfor fosforečnanový (P-PO₄),
- fosfor celkový (P-V).

Fosforečnanový fosfor byl u všech opatření, kde byl vyčíslen fosfor celkový uvažován jakožto hodnota 85 % P-V.

U cíle N-NO₃ (dusík dusičnanový) do hodnocení dopadu opatření navíc vstupoval rozsah zranitelných oblastí (základní opatření), kde byl uvažován budoucí efekt snížení hnojení o 15 % (maximální povolené dávky). Pro každý vodní útvar byla vyčíslena plocha orné půdy zranitelné oblasti obhospodařovaná v konvenčním režimu a tato hodnota byla vynásobena 15 % maximální dávky v kg/rok. Spočtený efekt byl dále redukován na 1/3, jakožto předpoklad přestupu N-NO₃ do povrchové vody.

U hodnocení dopadu opatření na útvary stojatých vod se postupovalo dle zlepšení souvisejících vodních útvarů. Přesto lze očekávat, že i po razantním zlepšení přítoků zůstane v nádrži vlastní vnitřní zatížení, které se bude odbourávat ještě dlouhou dobu, pakliže by nedošlo k celkovému odtěžení sedimentů. Z tohoto důvodu zůstává často stav neměnný.

Pro cíle ze skupiny PAU pocházející z dopravy a z atmosférické depozice bylo na základě předpokladu postupného snižování emisí výměnou kotlů a rozvoje v oblasti elektromobility předpokládáno dosažení cílů, pokud činily méně než 1,5 násobek limitu pro dobrý stav.

U cílů, které patří do skupiny pesticidů, bylo uvažováno zlepšení u těch déle nepoužívaných pesticidů (zakázaných) do 1,5 násobku limitu a u těch nově zakázaných do 1,25 násobku.

U cílů s možným přirozeným pozadím, u kterých nebyl identifikován vliv, který způsobuje překročení limitních hodnot, by měla být provedena v průběhu třetího plánovacího období další analýza vlivů a zjištění přirozených koncentrací. Pokud se prokáže jako příčina přirozené pozadí, pak by neměl být v příštím hodnocení stavu ukazatel hodnocen pro svou irelevanci. Pokud bude nalezen řešitelný vliv, navrhne se účinné opatření. Pokud půjde o důsledek historické lidské činnosti, pak je na místě stanovit reálný méně přísný cíl. Typicky se jedná o kovy, reakci vody (PH) a teplotu vody.

Hodnocení dopadu na biologické složky byl posuzován expertně dle navržených opatření a zlepšení stavu u ostatních cílů. Vzhledem ke značné provázanosti biologických složek s chemickými ukazateli a hydromorfologií nelze očekávat významné změny v dopadech, jelikož by musela být navržena velmi nákladná opatření ve značné délce páteřního toku vodního útvaru vedoucí předně ke zlepšení celkové hydromorfologie. Ta jsou však velmi často nerealizovatelná kvůli majetkoprávním vztahům a stávajícímu užívání, nehledě na další cíle ochrany vod (např. povodňová ochrana).

Hydromorfologie je prozatím pouze informativním a doplňkovým ukazatelem hodnocení stavu, není tedy tlak na navrhování opatření vedoucí k jejímu zlepšení, jediné skrze nevyhovující stav biologických složek nebo kvůli nadnárodním a národním cílům – migrační strategie. Dopad byl posouzen podle předpokladu realizace připravených opatření s cílem zprůchodnění migračních bariér. Parametrem bylo prodloužení migračně prostupného úseku páteřního toku vodního útvaru s přihlédnutím k prostupnosti směrem od moře.

Odůvodnění návrhu výjimek

Odůvodnění návrhu zvláštního nebo méně přísného cíle je pro vodní útvary povrchových vod řešeno kombinací ukazatelů které svým charakterem předpokládají stejné transportní procesy do vodního prostředí, a vlivů, které jsou příčinou nedosažení dobrého stavu ukazatelů. Charakteristické skupiny ukazatelů nebo vlivů potom spojují jednotlivé typy odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů (výjimek).

Tabulka IV.3.1 – Typy odůvodnění výjimek pro vodní útvary povrchových vod

Typ odůvodnění	Vysvětlení
nedostatečná připravenost opatření	Pro ukazatele způsobené vlivem vypouštění komunálních odpadních vod je navrhována řada opatření na vodohospodářské infrastruktuře kanalizací a ČOV, je potřeba konstatovat, že efektivní opatření, u kterých bylo možno za přijatelnou cenu vybudovat opatření, které významně přispěje redukcí znečištění z daného vypouštění, už ve většině případů byla zrealizována. Nyní zbývá vyřešit velké množství často samostatně málo významných vypouštění, které ale v součtu mohou tvořit významný podíl vnosu znečištění. Realizace

Typ odůvodnění	Vysvětlení
	<p>takových opatření je pro obce, které mají být jejich nositeli finančně neúnosná a realizaci odsouvají po roce 2027 v některých případech až za rok 2030.</p> <p>Morfologické vlivy, na které jsou nejčastěji navrhována opatření typu revitalizace vodního toku, narážejí na složité majetkové vztahy, protože opatření obvykle nelze navrhovat mimo pozemky v soukromém vlastnictví. Realizace těchto opatření do roku 2027 je tedy nízká. Ukazatele, jejichž zlepšení závisí na zlepšení morfologického nebo hydrologického vlivu, jsou nejčastěji biologické složky hodnocení stavu. Podobné (majetkové) překážky brání realizaci opatření na zadržování vody v krajině, které mohou přeneseně mít vliv na transport erozního fosforu do vodních toků.</p> <p>Ukazatele s identifikovaným vlivem starých kontaminovaných míst jsou zatíženy řadou nejistot. Mezi největší patří absence plánu dlouhodobého financování opatření v prioritních lokalitách a aktualizace metodických pokynů pro zpracování rizikové analýzy jednotlivých lokalit na základě doplněných požadavků RSV. Tyto nejistoty navrhuje odstranit opatření CZE31004002.</p> <p>Nedostatečná znalostní základna problematiky důlních vod vede k návrhu výjimky u řady ukazatelů s tímto identifikovaným vlivem.</p>
neidentifikovaný zdroj	<p>V případě znečištění z atmosférické depozice nelze určit konkrétní zdroj znečištění, uplatňují se tudíž jen obecná opatření, jejichž efekt nemusí být dostatečný.</p> <p>Toto odůvodnění je dále aplikováno pro ukazatele s určeným vlivem jiné zdroje, jiný antropogenní vliv, nebo neznámý antropogenní vliv. V těchto případech má být ve vodním útvaru navrženo opatření průzkumného monitoringu.</p> <p>Odůvodnění je aplikováno také pro biologické ukazatele ve vodních útvarech, kde nebyl identifikován jiný významný vliv způsobující znečištění nebo nepříznivé hydromorfologické podmínky.</p>
pozdější efekt	<p>Uplatňuje se u ukazatelů biologických složek hodnocení, kde lze předpokládat, že snížením znečištění a zlepšením morfologických a hydrologických podmínek bude postupně dosahováno zlepšování také u biologických ukazatelů na ně navázaných. Obdobně je toto odůvodnění uplatněno pro ukazatel průhlednost, který je sledován pouze u vodních nádrží a je závislý na snížení obsahu živin a souvisejícího vyskytu planktonních organismů a sinic ve vlastní nádrži a souvisejících vodních útvarech.</p> <p>Ukazatele s identifikovaným vlivem odlehčovacích komor jsou aktuálně obtížně řešitelné. O provozu odlehčovacích komor chybí podrobnější data. Tuto situaci se snaží napravit opatření CZE30706005, mimo jiné návrhem koncepce monitoringu odlehčovacích komor. Doba, kdy se toto opatření pozitivně projeví na stavu vodních útvarů, je dlouhá.</p> <p>Ukazatele, u kterých je identifikován vliv vypouštění komunálních odpadních vod, ale svým charakterem spadají spíše mezi látky vypouštěné průmyslovými zdroji (specifické znečišťující látky, kovy, syntetické látky) jsou podobně jako ukazatele s vlivem průmyslového vypouštění řešeny postupným aplikováním přísnějších limitů v rámci prodloužení povolení k nakládání s vodami.</p> <p>Pro znečištění ze zemědělství reprezentované především dusičnanovým dusíkem se předpokládá výrazné zlepšení k roku 2021. To je dáno implementací výstupů studie a zavedením povinnosti přesnější aplikace hnojiv s ohledem na dusík obsažený v posklizňových zbytcích a atmosférické depozici. Tyto úkoly jsou definované v opatření CZE30800005. Obdobně lze očekávat postupné zlepšování ukazatele fosfor celkový. Zde je efekt ještě pomalejší, protože tento ukazatel je více spojen s problematikou protierozní ochrany (opatření CZE30805002). Ta je často závislá na složitých majetkových projednáních a neobejde se bez souhlasu soukromých majitelů pozemků. Znečištění pesticidy je řešeno v opatření CZE30800001 a CZE30800006. Z čehož nejdůležitějším úkolem je zavedení centrální evidence aplikace hnojiv a používání přípravků na ochranu rostlin na jednotlivé zemědělské pozemky. Jde o zajištění nezbytné legislativní podpory, na kterou může teprve navázat návrh konkrétních opatření.</p> <p>Pro ukazatele s identifikovaným vlivem chov ryb, v současné době platí, že návrhu konkrétních efektivních opatření brání nedostatečná legislativní podpora. Tento stav řeší opatření CZE31604002, které v úkolové části navrhuje vypracovat metodický pokyn upřesňující udělování výjimek z ustanovení § 39 odst. 7 vodního zákona pro použití závadných látek a dále dopracování a vydání vyhlášky k § 39 odst. 8 vodního zákona – „Zásady pro stanovení podmínek pro použití závadných látek za účelem chovu ryb nebo vodní drůbeže“.</p>

Typ odůvodnění	Vysvětlení
	Ukazatele s identifikovaným vlivem dopravy mimo atmosférickou depozici jsou řešeny opatřením CZE31003001. S ohledem na rozsah úkolů definovaných tímto opatřením lze očekávat postupné zlepšování. Identifikace vlivu historické znečištění (aktivitami nebo vlivy které již pominuly, bez starých kontaminovaných míst nebo skládek) je dalším případem, kde lze očekávat postupné i když mnohdy pomalé zlepšování stavu nebo potenciálu hodnocených ukazatelů.
všudypřítomné	Nevyhovující ukazatel (rtuť a některé polyaromatické uhlovodíky) je zařazen mezi všudypřítomné látky, jeho odstranění je technicky i finančně velmi náročné. Tyto látky jsou definované Směrnicí 2013/39/EU.
neúměrné náklady	Ukazatele s identifikovaným vlivem starých kontaminovaných míst, vyžadují často neúměrné náklady na odstranění těchto vlivů. Zároveň platí, že prozatím neexistuje plán dlouhodobého financování těchto projektů, jeho vytvoření je jedním z úkolů opatření CZE31004002.
bez antropogenního vlivu	Nejčastěji všeobecné fyzikálně chemické ukazatele konkrétně teplota, nasycení kyslíkem, reakce vody (PH) u vodních útvarů kde nejsou známy antropogenní vlivy na tyto ukazatele.

Podrobné odůvodnění výjimek je uvedeno v přílohové tabulce IV.3.1.

Přílohy:

Tabulka IV.3.1 – Odůvodnění návrhu výjimek z dosažení dobrého chemického a ekologického stavu útvaru povrchových vod

IV.3.2. Podrobnější odůvodnění zvláštních a méně přísných cílů splnění dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod

Každý útvar podzemních vod, který nesplní dobrý stav, musí mít přiřazenou tzv. výjimku. Ta v podstatě vysvětluje, proč ani po navrhovaných opatřeních nemůže útvar dosáhnout dobrý stav. V současné době se výjimka týká hlavně vodních útvarů, které kvůli existujícím antropogenním vlivům pravděpodobně nesplní dobrý stav do konce roku 2027 (v té době už by měla být většina opatření, přijatých v plánech povodí, plně implementována). RSV a navazující směrné dokumenty jednak stanoví typy výjimek (v ČR se jedná hlavně o prodloužení lhůt, jen výjimečně méně přísné cíle a specifickou výjimkou jsou tzv. nové změny fyzikálních poměrů, které se vztahují na výjimky z dosažení dobrého stavu kvůli novým projektům, které již dobrý stav zhorší nebo kvůli němu nedovolí dobrý stav dosáhnout) a jejich odůvodnění (v ČR technická (ne)proveditelnost, přírodní podmínky a nadměrné náklady). Tyto výjimky je potřeba přiřadit pro chemický stav každému ukazateli, který nesplní dobrý stav a každému typu vlivu, který nedosažení dobrého stavu způsobuje (což může být pro jeden ukazatel v útvaru více vlivů) a pro kvantitativní stav pro každý typ antropogenního vlivu.

Kromě těchto informací, které se formou dat posílají Evropské komisi, by mělo být nedosažení dobrého stavu vysvětleno širší i odborné veřejnosti podrobněji a srozumitelněji.

Kvůli přehlednosti jsou jednotlivé výjimky zpracovány formou tabulek, kde pro každý jednotlivý útvar jsou uvedeny buď konkrétní ukazatele, nebo skupiny ukazatelů (skupiny ukazatelů byly použity kvůli tomu, že součástí hodnocení chemického stavu je cca 54 ukazatelů, přičemž v rámci skupiny jsou většinou způsobeny stejnými typy vlivů) a k nim vždy odpovídající typ antropogenního vlivu. K nim jsou uvedeny typy výjimek s kategoriemi odůvodnění, které stanovila Evropská komise. Zároveň je zde uvedeno, jestli ukazatel nebo skupina ukazatelů dosáhne pravděpodobně v roce 2027 díky navrženým opatřením dobrý stav, přičemž větší pozornost je věnována ukazatelům a vlivům, které v roce 2027 dobrý stav zřejmě nesplní.

Ke každému ukazateli či skupině a příslušnému antropogennímu vlivu jsou rovněž uvedeny i detailnější důvody udělení výjimky. Protože se jedná o velký počet útvarů, ukazatelů a vlivů, jsou i tato podrobnější odůvodnění rozdělena na několik kategorií – jejich popis je uveden v tabulce níže.

Tabulka IV.3.2 – Typy odůvodnění výjimek pro vodní útvary podzemních vod

Typ odůvodnění	Vysvětlení
kvartér	Interakce podzemní vody s povrchovou vodou, kdy může docházet k přenosu znečištění z povrchové vody do vody podzemní a zdroj znečištění se může nacházet mimo útvary podzemní vody.
struktura	Útvary podzemní vody patří do hlubokých hydrogeologických struktur, což znamená, že kvůli dlouhé době zdržení podzemní vody se dopad uskutečněných opatření projeví až po dlouhé době.
sanace	Zdrojem znečištění jsou stará kontaminovaná místa, jediným možným opatřením je jejich sanace, což je dlouhodobé a finančně náročné.
lokální	Pravděpodobně se jedná o lokální znečištění, zatím nebylo podchyceno konkrétním opatřením.
nové látky	Týká se znečištění pesticidy ze zemědělství, i přes přijatá opatření jednak ve vodě zůstávají některé metabolity, navíc původní zakázané nebo omezené pesticidní látky jsou nahrazovány novými, na které ještě nejsou stanovena opatření.
pozdější efekt	Uplatňuje se hlavně pro dusičnany ze zemědělského znečištění, které se vlivem suchého období kumulovaly v půdě a u nichž se dá předpokládat, že jejich vymývání bude trvat delší dobu.
neidentifikovaný zdroj	V případě znečištění z atmosférické depozice nelze určit konkrétní zdroj znečištění, uplatňují se tudíž jen obecná opatření, jejichž efekt nemusí být dostatečný.
rozsáhlý vliv	Rozsáhlý antropogenní vliv - např. těžba, náprava je velmi obtížná a v některých případech technicky neproveditelná a/nebo extrémně finančně náročná – dá se tedy předpokládat, že bude možné dopad pouze zmírnit.
všudypřítomné	Nevyhovující ukazatel (rtuť a některé polyaromatické uhlovodíky) je zařazen mezi všudypřítomné látky, jeho odstranění je technicky i finančně velmi náročné.

Podrobné odůvodnění výjimek je uvedeno v přílohové tabulce IV.3.2.

Přílohy:

Tabulka IV.3.2 – Odůvodnění návrhu výjimek z dosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvaru podzemních vod